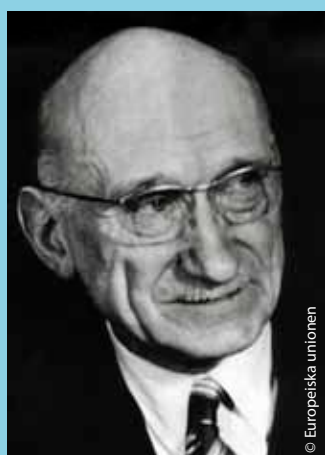

Robert Schuman: arkitekten bakom det europeiska integrationsprojektet

Robert Schuman 1886 - 1963

Statsmannen Robert Schuman, en skicklig advokat och Frankrikes utrikesminister 1948–1952, anses vara en av EU:s grundare.

Schuman föddes i Luxemburg och påverkades av sin uppväxt vid gränsen mellan Frankrike och Tyskland. Trots sina erfarenheter av Nazityskland – eller kanske på grund av dem – insåg han att en bestående försoning med Tyskland var en förutsättning för ett enat Europa. Han deporterades till Tyskland 1940 och gick med i den franska motståndsrörelsen efter sin flykt två år senare. Trots detta visade han ingen bitterhet när han blev utrikesminister efter kriget.

Tillsammans med Jean Monnet tog han fram den internationellt berömda Schumanplanen, som han publicerade den 9 maj 1950, den dag som nu firas som EU:s födelsedag. Han föreslog gemensam kontroll över kol- och stålproduktionen, de viktigaste materialen för krigsindustrin. Grundtanken var att den som inte har kontroll över kol- och stålproduktionen inte kan utkämpa ett krig.

Schuman informerade den tyske kanslern Adenauer om planen. Han insåg omedelbart möjligheten till ett fredligt Europa och välkomnade den. Strax därefter kom det positiva signaler även från regeringarna i Italien, Belgien, Luxemburg och Nederländerna. De sex länderna undertecknade avtalet om Europeiska kol- och stålgemenskapen i Paris i april 1951. Europasamarbetet inleddes alltså som ett fredsinitiativ.

Schuman stödde även en gemensam europeisk försvarsgemenskap och var Europaparlamentets talman 1958–1960.

Tidiga år

Robert Schuman hade en verkligt europeisk bakgrund: han föddes den 29 juni 1886 i Luxemburg, hans far var fransman som blev tysk när regionen han bodde i införlivades i Tyskland, medan hans mor var från Luxemburg. Schuman själv föddes emellertid som tysk medborgare. När regionen Alsace-Lorraine återbördades till Frankrike 1919 efter första världskriget blev han fransman.

Före kriget studerade han juridik, politisk filosofi, teologi och statistik vid universiteten i Bonn, München, Berlin och Strasbourg

och tog juristexamen med högsta betyg vid universitetet i Strasbourg. Efter sin examen öppnade han en advokatbyrå i Metz 1912. Två år senare bröt första världskriget ut. Schuman slapp militärtjänstgöringen av medicinska skäl. När kriget var över blev han politiskt aktiv och inledde sin karriär som fransk parlamentsledamot för Moselleregionen.

När andra världskriget bröt ut var Schuman minister i den franska regeringen. Han deltog i den franska motståndsrörelsen under

kriget och togs till fånga. Med knapp nöd lyckades han undkomma deportering till koncentrationslägret Dachau och flydde till den "fria" zonen i Frankrike, där han gömde sig efter att nazisterna hade invaderat zonen. Med ett pris av 100 000 riksmark på sitt huvud lyckades han hålla sig gömd för tyskarna i tre år. Han tackade nej till den franske exilledaren de Gaulles erbjudande om att åka till London, eftersom han föredrog att stanna med sina landsmän i det ockuperade Frankrike.

Efter kriget återvände han till politiken på en rad höga poster: först som finansminister, som premiärminister 1947, utrikesminister 1948–1952 och justitieminister 1955–1956. Han blev chefsförhandlare för stora fördrag och initiativ som Europarådet, Marshallplanen och NATO: alla dessa initiativ syftade till ökat samarbete inom västalliansen och ett enat Europa. Men Schuman är mest känd för det som idag kallas Schumandeklarationen. Han föreslog att de europeiska ländernas ekonomiska intressen skulle slås samman och var övertygad om att krig "inte bara skulle vara otänkbart utan i sak omöjligt" om förslaget gick igenom.

Schumandeklarationen

I ett tal han höll den 9 maj 1950, inspirerat och huvudsakligen författat av Jean Monnet, föreslog Schuman att Frankrikes och Tysklands tillverkning av kol och stål skulle underställas en gemensam hög myndighet. Denna organisation skulle vara öppen för alla europeiska länder.

Samarbetet skulle utformas för att skapa gemensamma intressen mellan Europas länder, vilket skulle leda till en gradvis politisk integration, en förutsättning för fredligare relationer mellan dem: "Europa kommer inte att bli till i en hast eller enligt en enda plan. Det kommer att byggas genom konkreta insatser som först skapar solidaritet. Om Europas nationer ska kunna komma samman måste urgamla trätör mellan Frankrike och Tyskland undanröjas."

Han talade inte för döva öron. Den tyske kanslern Adenauer godtog snabbt förslaget, liksom regeringarna i Nederländerna, Belgien, Italien och Luxemburg. Ett år senare, den 18 april 1951, undertecknade de sex grundarna det så kallade Parisavtalet om en Europeisk kol- och stålgemenskap – Europas första överstatliga gemenskap. Denna banbrytande organisation banade väg för Europeiska ekonomiska gemenskapen och senare för EU, som fortfarande styrs med de innovativa europeiska institutioner som tänktes ut 1950.

Men Schuman gjorde mer än så. Han blev en varm anhängare av fördjupad integration genom en europeisk försvarsgemenskap och 1958 blev han den förste talmannen i föregångaren till dagens Europaparlament. När han lämnade sin post gav parlamentet honom titeln "Europas fader". På grund av innebörden av Schumandeklarationen den 9 maj 1950 har denna dag utsetts till Europadagen. Och för att hedra Schumans pionjärbete har Brysselkvarteret där flera EU-institutioner har sina högkvarter fått hans namn.

Schuman håller sitt berömda tal den 9 maj 1950, den dag som nu firas som EU:s födelsedag.